

Vnější vztahy Evropské unie

**Společná zahraniční a
bezpečnostní politika**

Ondřej Mocek

První kroky

- Situace v Evropě po WWII
- Bruselská smlouva 1948
 - Belgie, Francie, Lucembursko, Nizozemí, Spojené království
 - Obsahuje doložku o vzájemné obraně
 - Strach z německé (a sovětské) agrese
 - Přebírat v ČSR

Plevenův plán

- Pojmenováno po francouzském ministru zahraničí
- Navržen 24 října 1950
- Cíl – vytvořit jednu evropskou armádu pod jedním vedením
- = nadnárodní evropská armáda

Evropské obranné společenství (EOS)

- Založeno na Plevenově plánu
- Odpověď na americkou výzvu o znovuvyzbrojení Západního Německa
 - Alternativa k navrhovanému přistoupení Německa do NATO
- Západní Německo, Francie, Itálie, země Beneluxu
- Smlouva byla podepsána 27. května 1952

Evropské politické společenství (EPS)

- Navrženo v roce 1953
- Kombinovalo EDS a EHS
- Nadnárodní politické tělo
- Vytvoření EPS spjato s vytvořením EOS

Problémy s EOS

- Nejasný význam některých slov ve smlouvě → nejasná politická dimenze EOS
- Smrt Stalina 5 března 1953
- Konec Korejské války 27 července 1953
- → uvolnění napjetí v mezinárodních vztazích – menší tlak na podepsání

Selhání EOS

- 1954 – EOS byl ratifikován všemi státy krom Francie
- Francie se obávala ze ztráty vlastního vlivu v Evropské armádě
- Zločin 30 srpna
- Francouzské národní shromáždění nezahrnulo EOS jako bod jednání

Západoevropská unie (ZEU, WEU)

- Iniciativa Velké Británie (Francie byla paralyzována)
- Pařížská konference 1954
- Mezivládní paradigma
- Smlouva WEU byla podepsána 23 října 1954
- Transformace z Bruselského paktu na WEU + Německo a Itálie

Fouchetovy plány

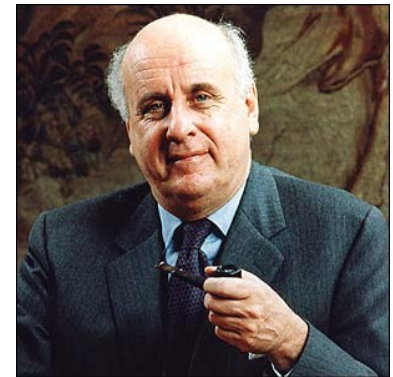
- Francouzská iniciativa (de Gaulle)
- Fouchetův plán I (1961)
 - Více časté setkávání ministrů zahraničních věcí
 - Více nezávislosti na NATO
 - Směřování k „politické unii“
- Fouchetův plan II
 - Společná zahraniční politika v oblastech společného zájmu
- Strach z francouzské dominance
- Oba odmítnuty

Haagský summit

- 1969
- Po krizovém období Společenství
- Důležité setkání, změna směru integrace
- Wernerův plán (měnová unie)
- Davignonova zpráva (EPS)

Evropská politická spolupráce

- Etien Davignon – komisař
- 1970 – přijat obsah zprávy, byla založena EPS
- Mezivládní přístup
- Mimo struktury ES
- Rada ministrů (2 setkání za rok)
- Politický výbor / Political Committee (PoCo) (nejméně 4x ročně))

Změny v EPS

- Paříž 1972
 - Nejméně 4 setkání na ministerské úrovni
 - Udržovat spojení s ES
- Kodaň 1973 – druhá Davignonova zpráva
 - Evropská identita – zejména ve vztazích s USA a třetími zeměmi
 - Skupina evropských korespondentů
 - Komunikace mezi ministerstvy

Jednotný evropský akt

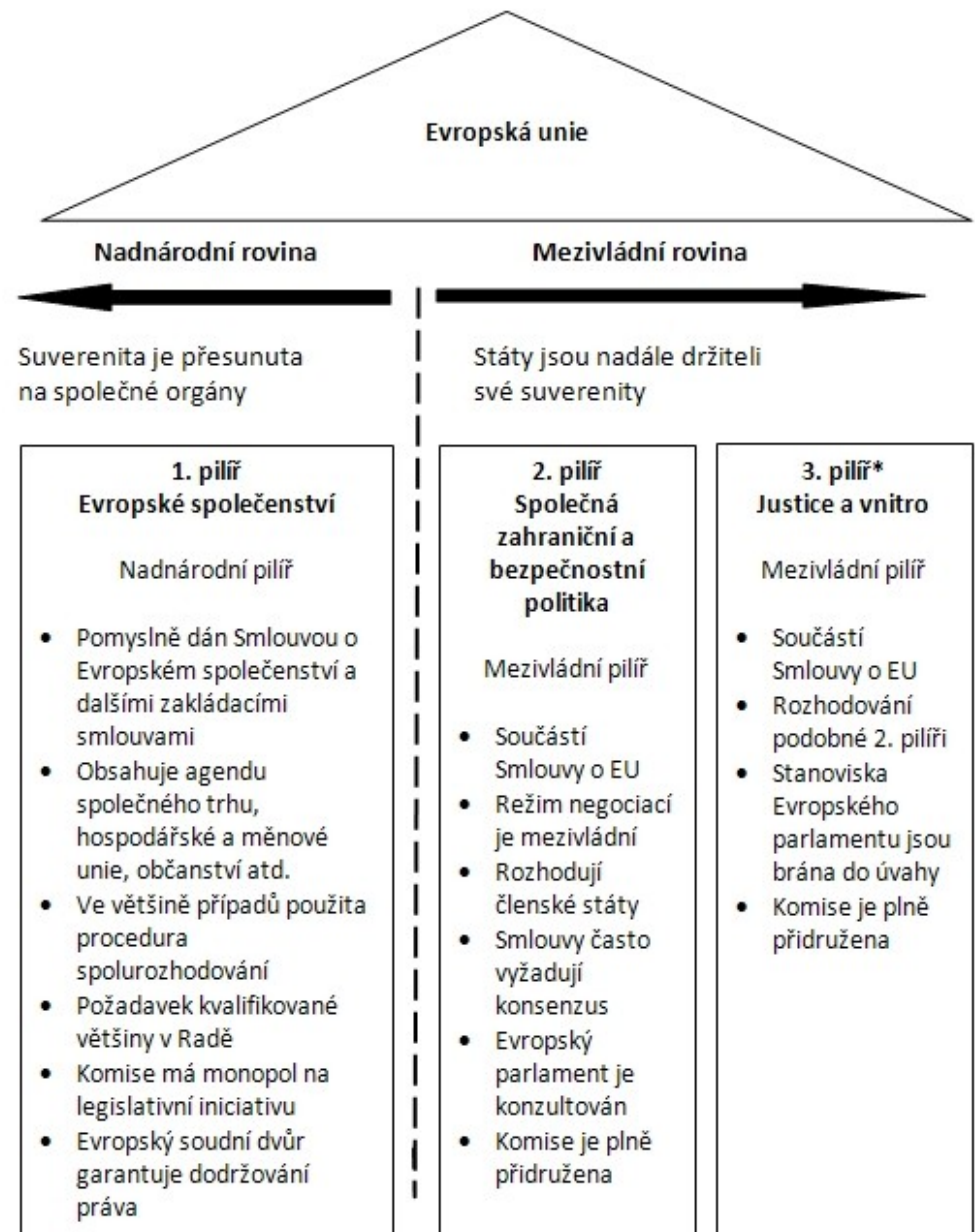
- EPS včleněna do smluv
- Pouze formální krok, EPS a ES bylo neformálně velmi spjaté
- Hlavní úkol: Synchronizovat rozhodnutí

- Pragmatická dimenze
- Vyloučeny kontroverzní otázky

Maastrichtská smlouva

- Viditelná slabost EPS, zřejmá například během války v Jugoslávii, vedla k touze po zesílení/prohloubení společné zahraniční politiky
- 1993 byla založena Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) jako druhý pilíř EU

Maastrichtský chrám

Cíle SZBP

- ochrana společných hodnot, základních zájmů, nezávislosti a integrity EU v souladu se zásadami Charty OSN
- posilování bezpečnosti EU ve všech směrech
- zachování míru a posilování mezinárodní bezpečnosti v souladu se zásadami Charty OSN a Helsinského procesu
- podpora mezinárodní spolupráce
- rozvoj demokracie a právního státu a respektování lidských práv a základních svobod

Institucionální nastavení

- Koordinátor Evropská rada
 - Zásady a hlavní směry
- Hlavní aktér Rady ministrů
 - Vykonavatel
- Politický výbor
 - Asistence Radě
- Nástroje
 - Společné pozice a společné akce

Amsterdamská smlouva

- Společné strategie
 - Nový nástroj
 - Dlouhodobější přístup
- Konstruktivní abstence
 - Umožňuje zdržet se hlasování v Radě, aniž by bylo blokováno jednomyslné rozhodnutí
 - Max 1/3 hlasů
- Vysokým zmocněncem pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku
 - Pan SZBP
 - Funkce spojena s generálním tajemníkem Rady

Javier Solana

